

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnih prejemih:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom

20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava dan, izven
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 218.

V Ljubljani, v torek, 22. septembra 1903.

Letnik XXXI.

Kranjski deželni zbor.

(Prva seja, dne 22. sept.)

Prejšnji deželni zbor je imel zadnjo sejo dne 17. julija 1901.

S ces. patentom z dne 18. julija 1901 je bil deželni zbor po preteku šestletne ustavne dobe razpuščen, z razglasom z dne 25. julija razpisane nove volitve, ki so se vršile dne 12, 19. in 23. septembra.

Že prva seja dež. zbora dne 30. decembra 1901 je pokazala, da je prišlo novo, pomlajeno življenje v deželno zbornico. Takoj pri tretji točki dnevnega reda, ko je dežel. odbornik Grasselli utemeljeval dežel. odbora predlog glede začasnega pobiranja deželnih priklad v letu 1902, je bila živahna, deloma burna razprava. Dr. Šusteršič je namreč v imenu katoliško-narodne stranke izjavljal, da začasni proračun pomenja zaupanje dežel. odboru, ki razpolaga z deželnimi denarji v okviru zakonov, pa tudi v okviru prejšnjih proračunov. Ker pa katoliško-narodna stranka nima zaupanja do večine dežel. odbora, ki v mnogih strogo gospodarskih in upravnih vprašanjih ne postopa vedno nepristransko, marveč se ravna po geslu „liberalcem groš, klerikalcem knof“, zato katoliško-narodna stranka glasuje proti provizoriju.

Druga seja je bila šele 21. junija 1902 ter se je pričela in končala z obstrukcijo iz znanih vzrokov. Liberalna slovensko-nemška večina, ki šteje 20 glasov nasproti 17 glasovom katoliško-narodne manjšine, je hotela strahovati katoliško-narodne poslance, ki zastopajo ogromno večino prebivalstva v deželi. Pravi povod obstrukcije je bil, da liberalna večina manjšini ni hotela priznati številu strank primernih mest v posameznih odsekih, kar je bilo od nekdaj običajno v dež. zboru.

Vsled tega so katoliško-narodni poslanci vložili 12 nujnih predlogov in dve interpelaciji.

Katoliško-narodni poslanci pa so zasebno in po načelniku dr. Šusteršiču javno v zbornici izjavili, da v smislu § 21. opravilnega reda zapostavijo svoje nujne predloge za dnevni red, ker se hočejo prepričati, ali hoče liberalna večina priznati manjšini po računskem ključu zadostno število mest v odsekih ali ne. Posl. baron S o l w e g e l je zahteval, da se m o r a j o nujni predlogi utemeljevati pred dnevnim redom, dasi določa pravilnik, da se predlagatelju m o r a d o p u s t i t i, ako zahteva.

Torej m o r e predlagatelj svoj nujni predlog tudi zapostaviti za dnevni red, če hoče. Po daljši jako burni razpravi o tem vprašanju se je liberalna večina morala udati jasnemu besedilu § 21 opravilnega reda in vršila se je volitev v razne odseke.

Dr. Šusteršič je v imenu katoliško-narodnih poslancev še enkrat zahteval, naj se odseki volijo po matematičnem ključu, to je, da ima vsaka stranka svojemu številu glasov v zbornici tudi razmerno število glasov v odsekih. Ta zahteva kat. narodnih poslancev je bila gotovo opravičena, toda liberalna večina jo je odklonila in s tem dala povod še večji napetosti v zbornici. Liberalna večina je torej izzvala obstrukcijo s svojim terorizmom, kateremu se niso smeli ukloniti katol. narodni poslanci. Po končanem dnevnem redu je dr. Šusteršič utemeljeval nujni predlog glede premembe dež. reda in dež. volilnega reda, zahtevajoč splošno in enako volilno pravico. Dogodki so znani, zato jih danes ne ponavljamo.

Tretja seja dne 23. junija 1902 je trajala le od 10. ure 20 minut do 10. ure 35 minut, torej četrt ure. Vsled velikanskega hrupa je moral dež. glavar pretrgati in končno zaključiti sejo. To je kratka predzgodovina današnje seje.

Ob pol 10. uri je v stolnici pred. gosp. kanonik Sajovic daroval slovesno sveto mašo, katere so se udeležili presvetli knezoškof dr. Jeglič, dež. predsednik eksc. baron Hein z okr. glavarjem Haasom, vsi katoliško-narodni poslanci, od nemških veleposestnikov baron Schwegel, Luckmann, vitez Langer in Ulm, od slov. napredne stranke Fr. Arko.

Ob pol 11. uri se je vrnilo slovesno blagoslovljenje novega deželnega dvorca, katero je izvršil presvetli gospod knezoškof. Blagoslovljenja so se udeležili mnogi poslanci, dež. uradniki, na čelu jim g. deželni glavar, podjetniki, ki so izvršili razna dela.

Govor prevz. g. knezoškofa.

Presvetli knezoškof je pred blagoslovljenjem navzoče nagovoril, rekoč:

Preden prekrasni novi deželni dvorec blagoslovim, zdi se mi umestno, da v tem slovesnem trenutku spregovorim nekoliko besedi o posebnem pomenu današnjega blagoslova.

Povabil me je za blagoslov plemeniti gospod deželni glavar v imenu deželnega odbora. Blagoslova se hočete udeležiti odpotniki ljudstva vse naše dežele. S tem pa deželni odbor in poslanci priznavate, da stojite na temelju pozitivne vere v osebnega Boga, vsemogočnega Stvarnika nebes in zemlje, od katerega prihaja vsaka oblast, torej tudi postavodajna oblast. Zato se pa gotovo tudi zavedate, da ste kot postavodajni faktor pred Bogom odgovorni ne le za svoje privatno življenje, ampak tudi za vsak korak javnega svojega delovanja v tem prelepem dvorec. Odtod izvira Vaša dolžnost in trdno naše zaupanje, da bote po svojem najboljem prepričanju in po vesti svoji delovali v splošni in pravi blagor onega ljudstva, ki Vas je odposlalo in tacega splošno koristnega delovanja od Vas pričakuje.

To je značilni pomen blagoslova naprosenega, da se izvrši po organih one svete cerkve, katere edina ima od Boga samega po Gospodu našim Jezusu Kristusu, Sinu živega Boga, pooblastilo, da blagoslavlja in zagotovi, da njen blagoslov ne bode brez vspeha za vse one, ki so dobre volje.

V tem smislu in pomenu pričnem sveto opravilo.

Pozdravni nagovor deželnega glavarja.

Deželni glavar pl. Detela otvori sejo ob 1/12. uro z naslednjim nagovorom:

Visoki deželni zbor!

Čast mi je otvoriti deželni zbor vojvodine kranjske, sklican z Najvišjim patentom Njega Veličanstva z dne 6. septembra t. l., na današnji dan.

Dovoljujem si pozdraviti najljubše vse častite gospode poslance, kakor tudi zastopnika visoke vlade, prevzvišenega gospoda deželnega predsednika.

Današnji dan je za deželni zbor kranjski historičnega pomena, ker zboruje prvič v novem deželnem dvorcu, ki se je sezidal na mestu starodavnega leta 1895 po potresu razrušenega deželnega dvorca.

Naj mi bode danes, ko se prvičkrat snidemo v novi deželnozbornski dvorani, dovoljeno, v prav kratkih potezah o zgradbi no-

vega deželnega dvorca nekoliko omeniti.

V seji sl. dež. zbora dne 6. marca 1897 je bilo sklenjeno, da se na mestu starega dvorca, kateri se je vsled potresa l. 1895 moral podreti, sezida nov dvorec, v katerem naj bi razun vseh pisarn dež. odbora bila tudi deželnozborna dvorana s potrebnimi postranskimi prostori in pa primerno stanovanje dež. glavarja.

Temu deželnozbornskemu sklepu je služil kot podlaga stavbeni načrt, ki ga je izdelal deželni inženir Hrašky; vendar pa je bil pozneje ta projekt po nasvetu dež. stavb. urada po arhitektu Jos. Hudetzu na Dunaju, ki ga je dež. odbor v to pozval. dogovorno s stavbnim vodstvom bistveno prenarejen, tako da popolnoma odgovarja sedanjim zahtevam.

Zgradbo je vodil vestno in vpešno dež. nadinženir, sedaj stavbni svetnik A. Klinar, kateremu sta bila pridružena začasna uslužbenca pri stavbnem uradu g. stavitelj Franc Kaudela in stavbni risar Jak. Kralj, katere sta posel v zadovoljnost deželnega odbora opravljala.

Pri oddaji vseh del se je kar največ mogoče oziralo na domače podjetnike in obrtnike.

Dela so se oddala pōtom javnega ponudbenega razpisa, in sicer takole:

Zidarsko delo je dobil g. stavitelj Viljem Treo za 283.000 K, kamnoseško delo tvrdki Toman in Vodnik za 50.500 K, tesarsko delo g. Ivan Zakotnik za 40.000 K, mizarsko delo g. Karol Binder za 37.000 K, ključarsko delo tvrdke Ahčin, Martinčič in Pilko za 24.000 K, plesarsko delo brata Eberl za 9000 K, steklarsko delo J. Klein za 7000 K, Napravo trdih podov gospa A. Gusell v Škofji loki za 16.500 K, krovsko delo gosp. Karol Korn za 10.800 K, dobavo železnih travverz in železja g. Ernest Hammerschmidt 53.000 K, kleparsko delo g. Alojzij Lenček 45.000 K, kiparsko delo tvrdke Fischer-Haselsteiner & Bock na Dunaju za 59.000 K. Med stavbo so se oddala še naslednja dela: Naprava centralne kurjave W. Brücknerju v Gradcu za 36.000 K, napeljava vodovoda J. Jainschegu za 10.600 K, vpeljava električne razsvetljave ljubljanski mestni elektrarni za 27.000 K, slikarsko delo tvrdkam Lipovšek, Stare v Ljubljani in Winter & Richter na Dunaju za 30.600 K, dobava šaluzij in predgrinjal (pri oknih) Goldschmidt & Kussi v Pragi za 5500 K, in končno naprava omrežja pri stopnicah in balkoni in pa štedilnih ognjišč tvrdkam Avg. Žabkar, Iv. Luznar & Jos. Waibl, dobava peči tvrdki Vidic & Comp. & Franc Kalmus, stolpna ura Bogdan Oblaku na Vrhniki, napisne tablice Iv. Stegmanu v Budovcih, kanalizacija tvrdki Lederer & Nessený na Dunaju. Tapecirarsko in mizarsko delo v deželnozbornskih in reprezentacijskih prostorih in v pisarnah se je porazdelilo med tvrdke Doberlet, Mathian in Naglas v Ljubljani za približno 60.000 K. Vsi podjetniki in obrtniki so dela prav dobro in vse pohvale vredno izvršili. Dne 7. julija l. 1899. se je pričelo s kopanjem temelja za novo zgradbo, jeseni leta 1900 pa je bila stavba pod streho.

Uradi so se preselili v novo poslopje dne 1. avgusta 1902, deželna blagajnica pa dne 6. decembra 1902.

Krasna je nova deželnozbornska dvorana in krasni ter pripravi k njej pripadajoči prostori.

Gotovo je gorka želja vseh gospodov deželnih poslancev, da bi bilo delovanje de-

želnega zbora v tej novi dvorani sedaj in za naprej v čast in blagor drage nam domovine.

A spomnimo se lepih besed narodnega slovenskega pesnika Blaža Potočnika: Prazno je delo, brez blagoslova iz nebes.

Naj bi torej dobrotljivi Bog podelil svoj blagoslov delovanju našega deželnega zbora, da bo rešil težavni nalog, ki ga čaka. To pa s m e m o l e p r i č a k o v a t i, če postavimo naše delovanje na temelj pravice in resnice.

Pravica in resnica ste zvezdi voditeljici, ki peljeta narod do miru in sprave.

Zgodovina vseh narodov in vseh časov priča, da so narodi le tedaj srečni in da duševno in gmotno napredujejo, če vlada mir in sloga, da je pa vir vsega zla, ki tare človeštvo, prepir in sovraštvo.

To večno resnico nam razodeva Božja modrost našega Izveličarja v velepomembnih besedah:

»Mir vam bodi«.

Žal, da človeški rod ni spoznal veliki pomen teh Božjih besed in da se je tako malo deležen storil dragocene dedščine, katero je Kristus zapustil svojim apostoljnom z besedami:

»Mir vam zapuščam, Svoj mir vam dajem«.

Če se oziramo na sedanje žalostne razmere v naši državi, spoznati moramo, da so iste sad in posledica narodnega prepira in sovraštva.

Da je pa do tega prišlo, kriva je ona politična smer, katere se je ogibala pravice in resnice, ker ni dejansko izvrševala, kar je v teoriji za pravično pripoznala.

Tudi v naši ožji domovini ne vlada mir in sloga in bije se hud strankarski boj.

Prepad, ki stranke loči, videti je sicer globok in širok, vendar bi prava ljubezen do domovine in resna volja delati za blagor ljudstva ta prepad premostila in delo dežel. zbora omogočila, katero je zaostalo na veliko škodo naše dežele.

Potem bi bilo tudi mogoče rešiti vprašanje volilne reforme, katero se je zdaj povzdignilo na politično površje, v smislu pravičnosti in dejanske potrebe.

Sicer je pa sedanji politični položaj v Avstriji tako kritičen in resen, da bi se morale združiti vse stranke in vsi narodi tostran Litave v odpor predznega napada Mažarov na obstanek skupne avstro-ogrške monarhije in na edinstvo avstro-ogrške armade.

Mažari, ki se morajo dualizmu zahvaliti, da so ob troških in na škodo Avstrije politično in gospodarsko vpevali, postali so zdaj toliko predrzni, da hočejo podkopati temelj avstro-ogrške monarhije.

Mažari, ki v imenu narodnosti stavijo najpredrnejše zahteve, spoštujejo narodne pravice drugih narodov tako malo, da so s kruto silo zadušili narodno zavednost nemških narodov na Ogrskem.

Na Hrvatskem pa, kjer so vezani po državno-pravni pogodbi spoštovati narodne pravice Hrvatov, — jih teptajo z nogami ter silijo dobrodušen in potrpežljivi narod hrvataki v obup in do skrajnega odpora.

Ni toraj čuda, da hočejo tudi krušiti zakon iz l. 1867, ki uravnava razmere med deželami, ki so zastopane v državnem zboru na Dunaju in med Ogrsko, in da hočejo celo kratiti pravice, katere si je pridržal presvetli cesar kot najvišji poveljnik skupne armade.

Mažari so v svoji osebnosti popolnoma pozabili, da se imajo za svojo eksistenco kot samostojni narod zahvaliti le svojemu velikodušnemu in dobrotljivemu vladarju.

Kajti njihove stare historične pravice, s katerimi se radi ponašajo, bile so pokopane v bitki pri Vilagošu, ko je bila mažarska puntarska armada tako korenito poražena, da je ruski maršal knez Paskijevič našemu cesarju poročal: »Ungarn liegt besiegt zu Füssen Euer Majestät«.

To naj bi si Mažari dobro zapomnili in naj bi vendar spoznali, koliko zahvale dolgujejo svojemu dobrotljivemu vladarju, ki je poraženo puntarsko deželo milostljivo vzdignil in zopet s pravicami bogato obdaruil.

V nemškem delu svojega govora je povdarjal deželni glavar, da je zbornica sešla v trenutku, ko je politični zrak napolnjen z elektriko, ki grozi povzročiti vihar. Tudi v Balkana groze oblaki, vihar že divja v Makedoniji. Avstriji zvesto naše prebivalstvo vendar gleda s pogumom v bodočnost. Kot jasni solčni žarek je poseglo v razmere v državi cesarjevo armadno povelje, ki povdarja, da bodi močna avstrijska armada proti vsakemu sovražniku. Narodi bodo vstrajali ob strani vladarjevi, pripravljeni najodločnejše zavriniti vsak madjarski poskus.

Slovenski je nadaljeval:

Prebivalci Kranjske dežele so vedno bili in vedno bodo ostali presvitlemu cesarju verno udani v ljubezni in zvestobi.

To hočemo tudi mi tu zbrani zastopniki vojvodine Kranjske danes slovesno naglašati ter navdušeno klicati:

Bog ohrani, Bog obvari našega milostljivega cesarja.

Slava Njega Veličanstvu cesarju Francu Jožefu!

Živahni »Slava« - klici odmevali po dvorani.

Govor dežel. predsednika.

Deželni predsednik eksc. baron Hein našteva razna vprašanja, s katerimi se bode moral baviti deželni zbor. Med drugim našteva tudi potrebo, da se zboljšajo plače ljudskim učiteljem.

V nemškem jeziku pozivlje vse stranke, da ublažijo mejsebojna nasprotja in se zedinijo za plodonosno delovanje.

Da, lepe besede in nauki, a ravno gosp. dež. predsednik naj bi jih bil tekom let izvrševal vsepovsod, in danes bi morda ne zborovali v znamenju obstrukcije.

Seja.

Pri naslednji točki dnevnega reda naznani dež. glavar, da je dobil poziv vlade, naj dež. zbor voli v pridobinsko komisijo in v komisijo za osebni davek, nadalje da je dr. Šusteršič izročil peticije za volivno reformo, Barbo tri peticije, ker pa še danes niso odseki voljeni, naj se še-le v prihodnji seji izroče odsekom.

K volitvi dveh rediteljev in verifikatorjev pravi dr. Šusteršič, da katoliško narodni poslanci ne bodo nasprotovali tej volitvi, a zahtevajo, da je to brez vsakega preudica. — Dovoljujejo to volitev le s protestom.

Kot reditelj sta bila nato soglasno izvoljena poslanec Apfalter in Pirc, za za verifikatorja pa Schaffer in dr. Schweitzer.

Dr. Šusteršič za pravico ljudstva.

Na to dobi besedo dež. poslanec dr. Šusteršič, ki je predložil nujni predlog za spremembo dež. volivnega reda in dež. reda. Predlog se oglasi:

Deželni red in deželnegazbora volivni red za vojvodino Kranjsko se ima spremeniti v zmislu razširjenja volilne pravice na vse sloje prebivalstva.

Izvoli se poseben ustavni odsek 9 članov, kojemu se naroča, da nemudoma izdela določna zakonska načrta in ju v najkrajšem času predloži zbornici.

Dr. Šusteršič pravi, da kljub temu, da se današnji predlog deloma razlikuje od predloga stavljenega v zadnji seji, katoliško-narodna stranka stoji načeloma na stališču splošne in enake volivne pravice, resnične ljudske pravice, za katero se bode do zadnjega bojevala. V svesti smo si pa,

da se splošna in enaka volivna pravica da doseči le preko izvenrednih dogodkov. Ne da se vtajiti, da sedanji kritični položaj v celi monarhiji, nekako sili na izhod v smeri ustavnih sprememb ki so neizogibne tukaj in onstran Litve! Te se ne bodo dale končno rešiti drugače, kakor v smeri razširjenja ljudske svobode. Upanje imamo, da bo po izrednih dogodljajih prišlo tudi do splošne in enake volivne pravice. Ta pravica je naš ideal, ideal ljudstva. Preko ideala pa nikakor ne zablamo dnevnih potreb in realnih zahtev. To je povzročilo, da smo danes stali bistveno drugačen predlog. Obračam se sedaj do nam sovražnih strank. Vi ste sami priznali tekom časa, da se volivni red v deželni zbor kranjski mora spremeniti. Naša dolžnost je kot zastopnikov velike večine ljudstva, da glas ljudstva poslušamo. Sestavili smo tak predlog, za katerega tudi Vi lahko glasujete. Vaš glas je bil glas spravljenosti in mi ponudimo roko v svrhu reforme vol. reda v blagor našega ljudstva. Naj se voli odsek, v katerem je prilika, da pridemo do pogajanj in da pridemo do reforme, katero narod v deželi od nas pričakuje. Mi vemo, da ta zbornica po svoji večini ne bo priznala splošne in enake volivne pravice, zato se za sedaj zadovoljimo s splošno volivno pravico kot prvo etapo, katera mora voditi neizogibno tudi do enake volivne pravice. Od Vas je odvisno, da se pride do sporazumljenja, seve do takega sporazumljenja, kakeršno je mogoče pred veliko večino naroda v deželi. Od usode tega predloga je odvisna normalna delavnost deželnega zbora. Ako sta deželni glavar in dež. predsednik, povdarjala, da treba dela — mi smo pripravljeni za delo, pripravljeni smo spremeniti se vsak hip v regularno opozicijo, en pogoj pa mora biti izpolnjen — poštena volivna reforma mora biti zagotovljena. Ta palača, v kateri zborujemo, je zgrajena z ljudskim denarjem, z ljudskimi žulji, in lepše ne moremo praznovati današnjega dne, da na stečaj vrata odpremo onim, ki morajo dosedaj še zunaj stati. To bo najlepši plod božjega blagoslova! (Živahno odobravanje med katoliško-narodnimi poslanci in na galeriji.)

Izjava Tavčarjeva.

Dr. Tavčar pravi, da so bile besede dr. Šusteršiča miroljubne in izjavlja imenom svojih somišljenikov, da bodo glasovali za nujnost stavljenega predloga. To naj se tolmači tako, da se ta zadeva, katera je nastala vsled korakov ene stranke v deželi, spravi na pot, v katero spada. Sicer se pa ne spušča v razpravo, katera stranka zastopa ljudstvo.

Izjava nemške stranke.

Baron Schwegel pravi, da bi za to vprašanje ne bilo treba nujnosti, vendar bo njegova stranka glasovala za nujnost predloga, ker hoče, da se o tem vprašanju, ki je povzročilo precej razburjenja, na kak način dogovori. Iz tega še ne sledi noben preudic pri glasovanju o samem predlogu, pač pa naj se predlog izroči odseku. Naznanja predlog glede števila odseka. Njegova stranka bo skušala omogočiti delovanje deželnega zbora.

Nujnost dr. Šusteršičevega predloga soglasno sprejeta!

Nujnost predloga je bila soglasno sprejeta, kar so katoliško-narodni poslanci pozdravili z živahnim ploskanjem.

Volitev v odseke.

Poslanec Schwegel predlaga 12 članov v odsek. Tudi dr. Šusteršič se s tem strinja. Glede dr. Tavčarja pravi, da ni rekel, da njegova stranka ni zastopnica ljudstva, ampak da je naša stranka zastopnica velike večine ljudstva. Predlog, da se izvoli v odsek 12 članov, je zbornica soglasno sprejela, nakar je dež. glavar pretrgal sejo za 10 minut.

Dr. Šusteršič po preteku 10 min. predlaga v sporazumu z vsemi strankami, da se volijo vaklikom v odseke naslednji gospodje:

Ustavni odsek: Šusteršič, Arko M., Krek, Schweitzer, Jaklič, Ferjančič, Grasse-

li, Tavčar, Schaffer, Schöppel, Barbo in Schwegel.

Finančni odsek: Hribar, Majaron, Grasselli, Šusteršič, Povše, Krek, Žitnik, Arko Mihael, Schwegel, Schaffer, Barbo in Langer.

Upravni odsek: Tavčar, Božič, Pirc, Arko Fr., Pogačnik, Povše, Jaklič, Drobnič, Pakiz, Lichtenberg, Apfalter in Schöppel.

Verifikacijski odsek: Luckmann, Langer, Wurzbach, Grasselli, Ferjančič, Šusteršič, Schweitzer, Krek, Žitnik.

Odsek za letno poročilo: Dular, Pfeifer, Košak, Mejač, Reebach, Ulm, Ferjančič, Božič.

Tožba častnikov proti županu Hribarju.

Zadeva glede tožbe častnikov proti županu Hribarju se je izročila pravnemu odseku, ker sodišče prosi, da se poslanca Hribarja izroči.

Nujni predlog naših poslancev v zadevi ogrskih razmer.

Deželni glavar naznanja nujne predloge katoliško-narodnih poslancev. Prvi predlog je predlog dr. Šusteršiča, ki se glasi:

»Najvišje vojno povelje z dne 16. septembra t. l. daje deželnemu zboru vojvodine kranjske povod, biti tolmač čustev, ki navdajajo prebivalstvo dežele, in izraziti svoje patriotsko veselje nad jasnimi in odločnimi besedami, spregovorjenimi z najvišjega mesta države napram razdirajoči preširnosti, ki se pojavlja v državni polovici onstran Litve.«

Izorno utemeljevanje dr. Šusteršičevo, ki je napravilo na zbornico velik vtisek, priobčimo.

Za dr. Šusteršičem je govoril baron Schwegel rekoč, da soglaša z intencijo predloga, ne pa z utemeljevanjem, ki je bilo po njegovi misli preostro proti Ogrom. Predlog se je izročil upravnemu odseku.

Vojaki tretjeletniki.

Dr. Ferjančič je utemeljil nujni predlog, naj se vlada pozivlje, da gredo vojaki — tretjeletniki s 1. oktobrom na dopust. V imenu katol. narodne stranke naglašajo dr. Šusteršič, da je tudi od te strani vložen nujni predlog, naj vojno ministrstvo takoj prekliche znani ukaz glede tretjeletnikov. Govornik odločno graja to kruto postopanje, ki je posledica madjarskega šovinizma. Deželni predsednik baron Hein je prečital daljšo izjavo, v kateri je naglašal, da izjava dež. zbora v tem oziru ni umestna, ker se že jutri snide državni zbor, da primerno reši to vprašanje. — Da, državni zbor bode ustavno sklepal o tem, toda dež. zbor pa ima brez dvoma pravico, da v obliki resolucije izrazi svojo zahtevo v imenu ljudstva, ki je občutno prizadeto vsled znanega ukaza iz vojnega ministrstva. Nemški poslanci niso glasovali za nujnost, ker morejo novinci prostovoljno 1. oktobra v službo, kakor je naglašal poslanec Luckmann. Dr. Šusteršič odgovarja, da ima deželni zbor v smislu § 19. dež. reda govoriti o naredbah, ki se tičejo tudi dež. potreb in koristij. Konečno je obveljala nujnost, za katero sta glasovali slovenski stranki.

Nujni predlogi naših poslancev.

Končno so bili prečitani nujni predlogi naših poslancev.

Dr. Šusteršič je nujno predlagal pomoč po elementarnih katastrofah prizadetim krajem, dalje, da se pozove vlada, od pomoči razmeram pri uradnem korespondenčnem uradu, ki je poročal neresnice o deželi kranjski, dalje je predlagal, da deželni zbor protestira proti postopanju državne policije povodom opravičenega odpora hrvatskega naroda proti Kluen-Hedervaryju, dalje da vlada izpolnjuje sprejem deželne vseučiliške deputacije pri cesarju.

Posl. M. Arko je nujno predlagal, naj se osrednja vlada pozivlje, da se zboljšajo plače učiteljem na c. kr. rudniški šoli v Idriji, drugič, da se podržavi realka v Idriji.

Posl. And. Mejač je vložil predlog glede nujne uravnave kamniške Bistrice.

Posl. Pfeifer je vložil nujni predlog glede zgradbe belokranjske železnice.

Poslanec Jaklič zaradi odvajanja poplavnih voda v struški dolini.

Poslanec dr. Krek o razmerju naše držav. polovice do ogrske.

Poslanec dr. Krek gledena osuševanje ljubljanskega barja.

Poslanec dr. Krek in tov. o kmetijskih stanovskih zadrugah.

Poslanec dr. Krek o preosnovi službenega razmerja deželnih služabnikov.

Poslanec Jaklič o krošnjarstvu.

Posl. dr. Žitnik je vložil pet nujnih predlogov, in sicer glede uravnave Pivke in vipavskih voda, glede izseljevanja, premembelovskega zakona in glede avtonomnega carinskega tarifa za avstrijske dežele z ozirom na jasne ogrske težnje po gospodarski samostojnosti.

Posl. dr. Schweitzer je vložil nastopne tri nujne predloge: glede porotnikov, glede uravnave Mirne in glede dopusta vojakov kmetijskega stanu.

Dež. glavar ob četrt na 3. zaključil sejo; prihodnja seja bode naznanjena pismeno.

Hrvatski glasovi o armadnem povelju.

Vsi hrvatski listi se pečajo z armadnim poveljem. »Narodne Novine« navajajo le izvajanja budimpeštanskih in dunajskih listov. »Agr. Ztg.« pravi, da armadno povelje ni izraz ponašanja na moč »voluntas regis«, ampak izraz volje, da hoče obdržati skupno armado, da se ohrani skupna monarhija kot krepka bramba za posredce, ki bi bili brez močne armade izpostavljeni zunanjim napadom. Armado razkosati. bi se dejalo monarhiji pripravljati grob. Upati je, da se kriza bliža svojemu višku, da se pa kmalu obrne na bolje.

»Hrvatsko pravo« povdarja, da ni nihče bolj čutil ogrske nasilne politike, ko Hrvatska, da je zato Hrvatska z velikim zadovoljstvom sprejela armadno povelje.

»Obzor« vidi v armadnem vprašanju le boj med Nemci in Madjari za prednost; ker nima vzroka ogrevati se za enega ali za drugega, ga pusti tudi armadno povelje hladnega. »Agrarier Tagblatt« pozdravlja armadno povelje kot nekako rešitev, ker daje nam pogoj ugodnega nadaljnega obstoja habsburske monarhije in odstranja dolge neprijetne dvome. Ker zahtevajo Ogri ogrski službeni jezik v armadi za svojo madjarsko narodno državo, bi pravica Hrvatov za hrvatski službeni jezik bila le predmet novih bojev med obema deželama.

Nedosledni Klofač.

Kakor znano, je poslanec Klofač pozval vse češke stranke, naj se naredi akcija v zadevi armadnega jezika. V resnici so posale vse češke stranke svoje zastopnike k seji. Zastopniki Mladočehov so koj v prvi seji izjavili, da je mladočeški izvrševalni odbor že pojasnil svoje stališče v tem vprašanju in ukrenil tudi tozadavne zahteve. Nadaljnih posvetovanj se niso udeleževali. Češki agrarci so poročali o zadevi svojemu eksakutivnemu odboru, kjer so se tudi izrazili, da je cela zadeva le bolj komedija, kakor pa resna akcija, vendar pa niso odklonili udeležitve pri nadaljnjih razpravah, ampak so čakali, da bo Klofač formuliral svoje predloge. Agrarci so se udeležili seje ad hoc odbora čeških strank. Prišli so zastopniki vseh strank. Toda tisti, ki ni prišel, ni bil nihče drugi, ko Klofač sam. Nato so agrarci izjavili, da se s to zadevo ne pečajo več.

Rusija in Armeni.

Iz ruske Armenije prihajajo zadnje dni vznemirljive vesti o nemirih, vstajah in pobojih, kar je vse naperjeno proti Rusom in proti onim Armencem, ki so z Rusi. Rusija hoče namreč na vsak način usvariti v svoji državi veliko rusko enoto, ter skuša zategadelj iznaroditi druge narode. Isto je skušala z drugimi narodnostimi, s Poljaki, Rusini i. t. d., kar se ji pa ni posrečilo. Seveda ni bilo težko iznaroditi divja turk-stanska plemena. toda drugače je s kulturnimi Armenci. Veje tega neurečnega naroda so živele mirno v južni Rusiji, ob azovskem morju, v Kavkazu in v pekrajinah severne Male Azije, ki so se po turški vojski priklopile Rusiji. Sedaj je pa tudi nad nje privrval vihar.

Armenci imajo svojo lastno cerkev, katere del se je šele pozneje zopet združil s katoliško cerkvijo. Obe ti armenski cerkvi se strogo ločite od ruske. Da bi pa armeni duhovščino pokoril, je sklenil kavkaški gu-

Dalje y prilogi.

Carigrad. Vuković, črnogorski minister za zunanje stvari, je bil sprejet v avdijenci pri sultanu. Sultan mu je obljubil, da bo storil vse potrebno, da bodo mogli Črnogorci mirno ploviti po reki Bojani. Na-

? Gospoda notarja Ignacija Gruntarja hodejo liberalci spraviti iz Ribnice s tem, da ga napadajo v »Narodu«, in sicer v istem »Narodu«, kojega zvest narodnik je ravno g. notar sam.

Preplašeni liberalci. Da se je na Kranjskem omogočila za splošno in enako volivno pravico taka akcija, kakršne ni v nobeni drugi deželi, silno plaši liberalce. Doslej je pač naša dežela v Avstriji prva, ki po svojih županstvih govori za splošno in enako volivno pravico. Nad 75 županstev se je že oglasilo za ljudske pravice. „Narod“ pravi, da se „nihče ne zmeni za to agitacijo klerikalne stranke“, piše pa vsak dan o tem. „Narod“ pravi, da smo napeli zadnje strune. Kaj si neki liberalci sanjajo! Kadar bomo mi napeli zadnje strune, takrat bodo liberalci drugače skakali! Agitacija za volivno pravico, ki se razvija s podvojeno močjo, bo strune seve precej napenjala in glasovi teh strun za one, ki ljudstvu kraдеjo pravice, gotovo ne bodo prijazni. „Narod“ meni, da so naši ljudje tako neumni, kakor so njegovi, in da ne vedo, kaj pomeni splošna in enaka volilna pravica. Naše ljudstvo dobro ve, kje ga čevelj

Deželni zbor štajerski je imel več-
raj sejo, katere so se udeležili tudi sloven-
ski poslanci. Na dnevnem redu so bile že
omenjene točke, posebno prevzete železnice
Celje-Velenje v državno upravo. Peticija po-

Vegov spomenik je v dobrem napredku. Ze dehajajo obili darovi, seveda samo iz slovensko - častniških krogov. Agitacijo je dvignil stotnik Kavčič. Včeraj je bil v Moravčah nalašč zaradi tega major Bezeljak, ki se je izrazil, da bodo prav lahko nabrali veliko svoto. Šlo se je zato, ali naj se postavi velik spomenik samo v Moravčah, ali pa ondi majhen in v Ljubljani velik. Tekom prihodnjih dni posvetimo tej

zadevi večjo pozornost, da se tudi v domovini pridne za to zadevo kako zanimanje, kakoršno naš slavni rojak zasluži.

Skrajna brezobzirnost deželnega odbora. Dež. odbor je pri današnji seji dež. zbora določil za časnika nekega mal „kurir“ z eno malo mizico, pri kateri je vsepo delo naravnost izključeno. Časnikarji so za hrbiti dež. poslancev in pri znani akustiki nove deželnozbornske dvorane ne bo marsikaterega poslanca mogoče slišati. Dež. odbor je pa ljubeznivo preskrbel, da časnikarji raz svojih prostorov tudi vseh poslancev videti ne bodo mogli. Taka brezobzirnost dež. odbora napram časnikarjem, je naravnost škandal. Najodločnejše zahtevamo, da se za prihodnjo sejo določi za časnika vsaj tako ugodne prostore, kakoršne imajo nekateri radovedneži v stranskih ložah. Na sedanjem prostoru bo delo časnikarjev skoro onemogočeno, kaj bi pa še le bilo, ako bi se števalo časnikarjev ob izrednih prilikah, kakršnih je naš deželni zbor jako bogat, še pomnožilo.

Italijanska zastava. Včeraj smo že poročali, da je zavihrala v Trstu na stolpu magistrata italijanska zastava v trenutku, ko je na bregu strel iz topa naznanil poldne. Današnji listi poročajo, da je bila dolga 4 do 5 metrov in široka 1 in pol m. in da je vihrala 25 minut. Listi poročajo, da so bili na policiji vsi iz sebe, da niso vedeli, če potrebujejo kak odlok, ako uderejo na magistrat. Ko je hotel policaj skozi glavna vrata v poslopje, ustavil da ga je vratar in mu ni pustil naprej. Vrata v podstrešje k stolpu bila so z vrvmi zvezana in pribita, da ni mogla policija v podstrešje k razobešeni zastavi. Listi poročajo, da jo je snel ognjega-sec. Na trgu zbrana mnogobrojna množica je vzklikala: »Smo že v Italiji!« Ključ k stolpu brani navadno vratar. Ko je policaj nesel zastavo, mu je množica žvižgala. Namestnik Nj. Velikanstva cesarja grof Goess pa še ne vidi, kake sadove mu rodi njegova politika!

Poroka. V soboto zjutraj ob 7. uri in pol poročil se je v rojanski župni cerkvi g. Fran Mencin, aspirant c. kr. državnih železnic z gospico Olgo Rohreggerjevo. Naj bi bilo vsikdar srečno!

Učitelj — kje ste? Na Kranjskem je še vedno pet učiteljskih mest praznih, a kompetenta ni nobenega! To so v resnici lepe razmere.

Shod Marijinih dekliških družb na Zaplazu se je vršil kljub slabemu vremenu v ponedeljek 14. t. mes. Shoda so se vdeležile Marijine družbe iz Smartna pri Litiji, Trebnjega St. Ruperta, Mirne, Sv. Križa, Dol in Čalomača čateška 8. septem. ustanovljena. Po 9. uri so se zbrale vse te družbe s svojimi voditelji v župni čateški cerkvi, od tu so odkorakale z zastavama, smartninske in svetokriške med pevanjem lavretanskih litaniij v romarsko cerkev na Zaplaz. Slavnostni govor je govoril č. g. beneficijar Potokar iz Smartna; slovesno službo bežjo je opravil č. gosp. kapelan Zore iz St. Ruperta. Petje so oskrbeli pevci in pevke iz Smartna pod vodstvom g. organista Lokana. Nebo samo, ki se je razvedrilo, se je veselilo tega shoda, ki bo gotovo obrodil mnogo dobrega sadu.

Razširjenje ljudske šole v Krikem. Stiri razrednice v Krikem dobi provizorični peti razred za deklice. S poukom na tem novem oddelku se prične že 28. t. m.

Iz Toplice — nekaj novic. Že drugič smo letos imeli veselje, pozdraviti v svoji sredi prevz. g. knezoškofa. Dne 13. sept. so se pripeljali k nam k slovesnemu pričetku novoustanovljene Marijine družbe. Sprejeli so po navdušenem govoru o koristi takih mladinskih združenj v Marijino kongregacijo 224 mladeničev in deklet. Dekle Antonija Kulovec je še tisti teden umrla. Slutila je bližajočo se smrt in silno hrepela kot Marijin otrok v večnost iti. Pred 14 dnevi se je vrnila iz službe v Beli Krajinici k starišem umret. Bila je izvrstno dekle prav po Marijinem srcu, uzor dekliške nedolžnosti. Družba ji je napravila veličasten pogreb, kakoršnega Toplice še niso videle. — Dne 19. sept. je odšel na svojo nadzorniško službo v Kranj g. nadučitelj Ferd. Kallinger. Topličani so mu priredili častno odhodnico v gostilni g. Reimigerja. Šolska mladež in pevski zbor sta mu izročila s primernim nagovorom šopka cvetlice G. Kallinger je skoraj 28 let tu služboval in si pridobil obče spoštovanje prebivalstva kot vesten učitelj in izvežban glasbenik. V politične borbe se ni vtikal in živel skromno doma za svoj poklic in rodbino. Na Gorenjsko ga spremljajo naša najboljša voščila. Naj mu ugaja krepki gorenjski zrak! —

Pripeljala se je za daljšo uporabo kopelji Nje ekscelence visokorodna baronica Hein. Tudi drugih topičarjev je še precejšnje število, ki si želijo okrepiti revmatične ude in pridobiti boljše zdravje pred nastopom hladne zime. Med drugimi biva že delj časa tu c. kr. okr. š. nadzornik Jeršinovic, trgovec Dekleva iz Slavice, župnika Virant in Škufca. V hudi sili se pride lahko tudi po zimi kopat, seveda z vso previdnostjo. Nekaj sob v gradu ima peči in oskrbnik kopališča ostane čez zimo tukaj. — Vse skupaj je doslej obiskalo naše kopališče 1025 gostov.

Sprememba posestva. G. I. Lenardič z Vrhnike je kupil od grofa Ervina Auersperga graščino in posestvo Sreberjev Turn ali Thurnamhart pri Leskovcu.

Razpisane službe. Služba nadučitelja na trozrednici v Košani je razpisana do 18. oktobra, služba učitelja na enorazrednici v N. danjem selu do 19. oktobra, na dvorazrednici v Rovtahn pri Logatcu pa do 17. oktobra. — Pri deželnem sodišču v Celovcu je do 22. oktobra razpisana služba uradnega sluga.

Obrotna vest. Posestnik Jern. Pogorelc v Podtabru v Kočevskem okraju namerava zgraditi mlin, ki ga bo gonil motor na bencin.

Iz Begunj pri Cirknici: Koliko smisla imajo nekateri ljudje za javni blagor, naj nam pojasni naslednji dogodek. Ko smo Begunjci 18. t. m. prosili župana cirkniškega za cevi požarne brambe, da bi laglje ugasili cerkveno apno, nam je bila prošnja prav robato odbita. Ali ne vé slav. županstvo, da so bile te cevi in sploh vse orodje cirkniške požarne brambe kupljene z izdatno pomočjo Meniševcev? Ali ne veste, da so v Cirknici nič ne opravi brez pomoči Menišije? Zapomni! si bomo to Vašo neuljudnost, kadar bodete še prosjčili po Menišiji.

Na Kožljeku pri Cirknici bude v nedeljo dne 27. septembra blagoslavljenje novega križevga pota. Rojaki, porabite to priliko in pobitite na prijazni griček sv. Anjo počastit. — S hriba je lep razgled na cirkniško jezero in okolico. Posebno z bližnjih hribov, kakor Vini vrh, Žibovnik, Veliko Stražišče, je lep razgled po ljubljanski, bloški, cirkniški in logaški okolici.

Iz Vukovara v Slavoniji poročajo: Dne 15. t. m. je igrala tu gledališka družba igra »Zadnji Obrenović ili umorstvo kralja Aleksandra«, ki jo je spisal član slovenske drame g. rež. L. Dragutinović. Po predstavi je nastal silen škandal, ker so Srbi, Aleksandrovi prietaši, hrupno demonstrirali. Okrajno glavarstvo je knjigo zaplenilo, dasi je družba to igro igrala že v Virovitici, v Našicah (vpricho bana Pejačevića), v Brodu in drugje. Pripominjamo, da je g. Dragutinović ravnatelj te gledališke družbe.

Uvedenje brzojavne službe na c. kr. poštne uradu v Semiču. Na c. kr. poštne uradu v Semiču, politični okraj Črnomelj, uvedla se je dne 17. septembra 1903 brzojavna služba (omejena dnevna služba).

Zopet ogenj. V nedeljo zvečer ob 11. uri je pogorelo na Velikem Mlaščevem poleg Grosuplja gostilničarju in posestniku Zajcu skedenj, hlev in deloma hiša. Zgorel mu je tudi en prašč. Skode je kakih 4000 K, zavarovan je bil le za 800 K. Včeraj so zaprli kot sumljivega požigalca nekoga italijanskega delavca iz opekarne boštanske graščine.

Italijanstvo Trsta. Dne 20. t. m. so umrli v Trstu: Vičič, Mahnič, Bizjak, Antonini, Mežgec, Godina; 21. t. mes. pa: Visintini, Benet, Ravalico, Križan, Stok; v bolnišnici 20. t. mes.: Gulin, Zago, Kende, Bajc, Bergamo.

Italijanska zastava. Vladni »Trieste« poroča, da je izročen ključ stolpa triške mestne hiše v varstvo magistratnim uradnikom. Do sedaj niso še našli, kdo je izročil ključ onemu, ki je razobesil laško trobojnico. In če ga policija tudi iztakne in kaznuje, zapišejo mu gospodarji na magistratu ta čin za veliko patrijotično delo, kar mu prinese, kakor navadno, lepo službo.

Laško gospodarstvo pri okr. bolniški blagajni v Trstu. Odbor te blagajne je sklenil, da ne bo dajal bolnikom podpore, tudi če kdo ni še ozdravel, ker nimajo v blagajni več denarja. To je prinesel socialnodemokratski list »Lavoratore«. Bomo videli, kaj ukrene sedaj magistrat.

Iz vojaških krogov. Cesar je z odlokom od 31. julija potrdil »vezbalni pravilnik za c. in kr. pehotne čete iz l. 1903« in določil, da isti stopi v veljavo s 1. okt. l. 1903. Načrt za »vezbalni pravilnik« za c. kr. pehotne čete iz l. 1901 izgubi svojo veljavo. — Ob enem je vojno ministerstvo določilo, da imajo častniki in moštvo ob nedeljah in praznikih popoln mir, v kolikor ne pridržujejo drugega ravnanja posebnih predpisov ali nujne okolnosti, kakor n. pr. neodložljiva služba, marši ob priliki velikih vaj itd.

Ljubljanske novice.

Danes na shod! Danes ob 1/8. uri zvečer se vrši v »Katoliškem Domu« shod. Želijo, da se gg. somišljeniki v obilnem številu odzovejo vabilu sklicateljev.

Prihod romarjev. Včeraj zvečer sa je peljala mimo Ljubljane 508 romarjev Tirolcev, Bavarcov in Nemcev, ki so odpotovali pred enim mesecem v Palestino. Večerjali so v restavraciji tukajšnjega kolodvora in so hitro in dobro postrežbo g. restavraterja jako pohvalili.

Glavni urednik uradne »Lalbacher Zeitung« g. prof. Anton Funtek je nastopil 14dnevni dopust in se podal na Lipko. Nadomestujeta ga gg. Fr. Gerkman in Iv. Naglič.

Pobegnili od dela. Dne 19. t. m. dopoludne je pobegnili od dela v hotelu Lloyd prisiljenec Ivan Sever iz Košane.

Tatvina. V noči od 21. na 22. t. m. priplazil se je tat v hlev. Val. Kuge v Metelkovih ulicah in je ukradel hlapcu Alojzu Dernovšku iz škrinje klobuk, srnjco, hlače, telovnik in dva suknjiča. Tatvine sumljiv je neki hlapec — V isti noči je ukradel neznan tat hlapcu Blažu Kregarju na Radeckega cesti št. 1, iz hleva škornje, vredne 20 kron in rdeč telovnik. — Prijeli so danes zjutraj Marijo Keber iz Podmolnika, ki je, kot njena nečakinja istega imena, sumljiva tatvine.

Tatvina pri Staculu. Včeraj popoldne je prišel tat v klet trgovca Antona Stacula in mu ukradel dve šunki, vredni 32 K in kos sira, vrednega 34 K. Tat je s silo odprl vrata, da je prišel v klet. Tatvine sumljiv je znani tat Ivan Pavlič, rojen v Košezah, pristojen v Vodice, katerega so ljudje pred tatvino videli v veži. Stacul je tatvino takoj opazil in je šel za tatom po mestu. Na Valvazorjevem trgu ga je dobil in takoj ustavil, ker je videl, da nese pod havelokom ukradeni sir. Stacul je Pavliča prijel, in ta se mu je izvil iz rok, pustivši mu havelok in je zbežal proti Trnovem. Na trgu je bilo več ljudi, pa nihče ni prišel Staculu na pomoč, dasi so vedeli, da je tat Stacula suval in se na vso moč branil, da bi ga ta obdržal. Pavlič je izvršil že več predrznih tatvin in ga zasledujeta policija in žandarmerija.

Denarnico našel. Vpekojeni sprevodnik Franc Zajc je našel danes zjutraj na južnem kolodvoru denarnico z vsebino 6 K.

V Ameriko in nazaj. Danes ponoči je odpotovalo v Ameriko 70 Slovencev in 51 Hrvatov, iz Amerike pa 30 oseb.

V deželno bolnico so pripeljali Andrej Podgornika, hlapca na Vojskmu pri Idriji. Splašili so se mu konji in je padel pod voz, da so šla kolesa čez njega. Poškodovan je na glavi in na nogah, kateri sta mu bili obe polomljeni.

Naše javne ure. Nekaterne javne ure po mestu so več ali manj zanemarjene, da ne kažejo ali pa ne bjejo vedno prav. To so: Na »Mestnem domu«, na rotovžu in v Križankah. Če so ure za javnost namenjene, naj se jih drži v redu, če so pa za igračo gori, naj se jih pa — na »tantiemarkt« nese. Križanska že mesec dni ne hje in ne gre, na »Mestnem domu« kaže pol ure naprej ali pa nazaj, rotovška je zmešnjava prve vrste, pri nunski pa ne vidiš na pročelju cerkve še kazalcev; zato naj bi se ti doli aneli in debelejši pozlaščeni gori dejali.

Nove hiše. Na dr. Koslerjevem vrtu v Knafljovih ulicah je kupila stavbni svet le toa avstro ogrska banka, ki bo pridela prihodnjo pomlad z zgradbo svojega trinadstropnega poslopja poleg »Narodne tiskarne«.

Stavbeno gibanje na knezoškofjskih parcelah pri sv. Petru je že letos dokaj živahno. Temelj se gradi že za troje poslopij, ki bodo to jesen pod streho. Kakor znano, se bode ondi odkupil potrebit svet, da se izpelje cesta od Škofjih ulic do nove infanterijske vojašnice.

Izgubljeno. Na poti od Starega trga do Solskega drevoreda je izgubila kuharica Marija Orolin, stanujoča na Karlovske cesti številka 30, svilnat dežnik. — Služkinja Marija Stefic je izgubila včeraj na poti od Nunskih ulic skozi Zvezdo do Wolfovih ulic črno usnjeto denarnico, v kateri je imela 12 kron 40 vin.

Zdravstvena komisija in dijaška stanovanja. Kakor vsako leto, bodo tudi letos take komisije pregledovale stanovanja in dr., po hišah, koder so dijaki nastanjeni. Po nekaterih temnih ulicah so ta stanovanja v istini taka — temna in malomarna, — da je treba radikalno pomesti mestnemu fizikatu — po njih!

Vstaja na Balkanu.

Boji na gori Camaktchalan so končani. Vatašem se je posrečilo ujeti več prebivalcev, katere so pridržali kot poroke, ter vstrajajo pri tem, da jim turška vlada pošlje živčja, kadar njim samim poide, ker drugače pomore poroke. Vseled naredba generalnega inspektorja Hilmi-paše so sa izjavile oblasti,

da so pripravljene dajati kruha. Prebivalstvo se je uprlo in Hilmi-paša je zaukazal, da se jim dá živč žestonj.

V političnih krogih se smatra obisk nemškega cesarja na avstrijskem dvoru kot nekako moralčno okrepjenje avstrijsko-ruskega vpliva na balkanske razmere. Poroča se tudi, da se je polčžaj na Balkanu zdato zboljšal, ko so velevalsti posegle vmes, in da se ni batil, da bi Bolgarija pridela vojsko.

Ekumenski patrijarhat je izdal spis v grškem in francoskem jeziku, v katerem so objavljene note patrijarha na velikega vezirja, ki nadalje obsega memorandum, katerega je podpisalo 19 škofov, in štiri okrožnice patrijarha na makedonske škofo, kako naj se vedejo glede makedonske vstaje.

Iz Carigrada se nadalje poroča, da je bilo kakih 400 učencev vojaške šole izvežbanih za častnike in katere so že odpotali na njih določena mesta.

Vlaki še vedno dovažajo iz Drinopolja in Sarra-sa vojakom municijo in živčž.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Političen umor v Rusiji. Dva streljaja od Kieva so našli umorjenega dijakta vsučilišča v Moskvi A. Aleksinskija. Vrat mu je bil prerezan do hrtenice. Umor se je izvršil po nalogu revolucionarnega odbora, katerega član je bil Aleksinskij svoj čas, a kateremu je obrnil hrbet. Oblasti so prijelo dva sumljiva delavca. — Umrli je skladatelj Anton Ruckauf. — Proti grofu Stefanu Tisza so bile v Velikem Varadinu demonstracije. — Umor. Iz Pariza se poroča, da so dobili v Aix les Bains znano lahkoživko Emilijo Fongere zadavljeno. Njena služkinja je ležala poleg nje zvezana. Roparji so odnesli vse dragocenosti v vrednosti 200 000 frankov.

Obe devetdesetih hčerā. V Cuftonu v državi arizonski je umrl pred dnevi gostilničar Frederik Adolf, star 88 let, ki je bil devetdesetim hčeram — adoptivni oče. Adolf je imel v St. Louisu veliko gostilno z vrtom, v kateri je bilo veliko ženskega dela. Pa je velal magistrat v St. Louisu, da ne sme nobeden gostilničar imeti sobarice. A Adolf si je znal pomagati: šel je v sirotišnice, izbral si odrasle mladenke in jih adoptiral. Za nekaj let je adoptiral devetdeset »hčerā«. Sobarice so kakor hčere smele svojemu očetu pomagati v gostilni.

Ruski mužik. Pred dnevi je dospel v Filadelfijo parobroo »Friesland«, ki je imel na krovu med potniki nekega Rusa z imenom Peter Holsov, ki je sicer majhne postave, a je vendar pretrgal na ladiji pet palcev debelo verigo in z zobmi zlomil tri prste debelo mizo iz mramorja. Ko so prišli v Filadelfijo, razširili so njegovi spremljevalci to njegovo moč po vsem mestu. Ravnatelj nekega gledališča je tudi to izvedel in šel je, da bi našel ruskega junaka. Ko je pa zagledal malega »mužika«, mislil je, da so ga speljali na led; a »mužik« je, da bi pokazal ravnatelju svojo moč, prijel ravnatelja — velikana — za vrat in plesal z njim, kakor s kako igračo. Kar hitro mu je obljubil 200 dolarjev na teden, a »mužik« ni hotel nič sprejeti, ker z obdelovanjem zemlje, tako je rekel, je tudi mogoče živeti.

Nekaj o Rusiji. Italijanski časnikar Terrero je pričobil v milanskem »Secolo« članek, v katerem pravi med drugim: »Rusija naglo rešuje ostanke starega veka in njene postave jo silijo k modernemu, demokratičnemu življenju. V zadnjih 50. letih je Rusija izvršila veličansko revolucijo, ki ima v njej zgodovini tako važnost, kakor ona velika revolucija na Francoskem ali pa naši boji za zjedinenje Italije, ker je uničila vse privilegije plemstva, ustvarila meščanstvo, kateremu je odprla vse poti in je oživila proletarijat. S Francosko in Italijo je danes Rusija jedina velika država v Evropi, v katerih nima aristokracija po rojstvu nikakega privilegija. Radi tega je socialna konstitucija Rusije vzlic absolutizmu bolj demokratska nego v Nemčiji in Angliji, kjer so še v veljavi mnogi privilegiji.«

Raj služkinj. Raj služkinj je v New-Yorku. New Yorkske služkinje so se združile v sindkat, ki je izdal nove institute, katerih navajamo samo nekatere. »Household worker-protective-union« odreja: 1. Vse hišne postrežnice, ki vztrajajo v službi, naj rinajsti dan praznujejo, ne da bi se jim za isti dan odtrgala plača. 2. Vsaka dama, ki si vzame postrežnico, se mora izkazati z dokumenti o svojem karakteru in glasu, katere ji izda njena prejšnja postrežnica. 3. Ne ena članica naše unije ne sme biti odpuščena iz posla brez razloga, katerega unija ne pripozna; ako kaka gospodinja odpušti služkinjo brez razloga, jo bo nadalje unija bojkotirala.

Peč 38.616 kilometrov. Iz Lizabone se piše: Na Portugalsko je prišel dr. Basilio Georgeacu iz Rumunije, ki ima prehoditi po narodilu bukarškega športnega kluba v dveh letih in devetih mesecih po,

38.616 kilometrov peš in brez vsakega denarja. Če svojo nalogo dobro izvrši, dobi kot plačilo razpisano nagrado 200 000 frankov. Dr. Georgescu popotuje že 22 mesecev in je prehodil Rumunijo, Rusijo, Sibirijo, Turčijo, Grško, Armenijo, Albanijo, Makedonijo, Črnogorijo, Bolgarijo, Srbijo, Avstrijo, Nemčijo, Belgijo, Nizozemsko, Dansko, Švedsko, Norveško, Anglesko, Irsko, Francijo in Spanijo, prav kot mu je naročil športni klub. V vsem je prehodil dosedaj pot 32.314 km; prehoditi ima še 4302 km., da dobi stavo. Dr. Georgescu se je tako privadil popotovanja, da na dan prehodi od 60 do 80 kilometrov, in sicer blizu 7 kilometrov v eni uri. V dokaz svojih tur redno pošilja bučarskemu klubu ponošene čevlje. Portugalski listi mnogo pišejo o dr. Georgescu in z veseljem pozdravljajo njegov prihod. Vse kaže, da mu na Portugalskem ne bo treba prav nič stradati, dasi potuje brez vseh sredstev.

Osem zapovedi za kadilce. Dr. Caze piše v »Revue«: Brez kazni kadimo, ako uvažujemo sledečih osem zapovedij: 1. Vzemimo mile cigarete. 2. Kadi samo dobre cigarete. 3. Ne kadi nikoli zadnjo polovico cigarete ali pa konec cigarete. 4. Ako se izbere smodka ali cigarete, je ne vtičaj nakačaj nazaj. 5. Ne sedi v tobakovem dimu. 6. Ne grizi konca cigarete. 7. Imej vedno pri smodkah in pri cigaretah z bombaževino napolnjen vivdek. Nikotin se nabere v bombaževini in le malo ga pride v usta. 8. Doma kadi samo »fajfo« z dolgim vivdekom. — To so najnovejše zapovedi za kadilce, ki naj bi te zapovedi pač uvaževali.

Žrtve brezsrčnega kapitala. Knjižgovodjo Tirmache iz Pariza, njegovo ženo in njegove tri otroke so te dni potegnili iz nekega bazarja pri Abbeville. Trupla utopljenecv so bila zvezana skupaj z veliko vrvo. Pri Tirmachu so dobili pismo, v katerem pravi, da je storil obupno dejanje radi preslabe plače, s katero ni mogel preživeti svoje rodbine.

Finančna birokracija na Francoskem. Po proračunu za leto 1904 stalo bode Francijo pobiranje davkov samo v tem letu lepo število 231.178.700 frankov; 40.000 uradnikov je ob meji, ki skrbijo za to, da ljudstvo plača. Centralna finančna administracija (1700 oseb) stala bo več nego 9 milijonov; samo registri s 3700 osebami stali bodo že 18 milijonov.

Habent sua fata libelli. Spomladi je sprejel londonski knjižar John Lane zavojček, v katerem je bila rdeča škaltjica in v njej rokopis brez kake opombe ali podpisa. Ko je minilo nekaj tednov in se v za devet rokopisa ni nihče oglašil, vpisal ga je knjižar v svojo knjigo kot »rokopis v rdeči škaltjici«, ter ga oddal svojemu kritiku, da ga prečita in oceni. Kritiki ga je prečital v eni sapi in napisal o njem navdušeno pohvalo. John Lane, izobražen mož se je nato tudi lotil čitanja in je bil prav tako očaran. Videl je, da bi imel z založbo tega spisa dober uspeh, a je dvomil, če ima pravico, da ga natisne. Ko se na njegove inzerate ni oglašil pisatelj, so mu svetovali prijatelji, naj ga natisne. Da bi pa ne prišel knjižar kakemu sleparju v roke, ki bi se v slučaju vspeha izdajal za pravega avtorja knjige, so naredili v spisu nekoliko prememb, ki niso škodovali niti vsebini niti obliki, a bi mogle služiti pravemu avtorju v dokaz, da je spis res njegova lastnina. Pred par tedni je izšel ta zanimivi spis v obliki knjige z napisom: »Rokopis v rdeči škaltjici« in na naslovni strani se čita: »Ta proizvod posvečujem založniku neznane avtorju«. Angleški časniki pišejo mnogo o tej knjigi in neznani pisatelj žanje splošno priznanje, dasi se semtertje pozna pero začetnika. Predmet knjigi je slika iz časov Karla I. in sicer mala epizoda iz te dobe, ko je neki holandski kapitalist prejel v zameno za posojilo privilegij, da dremuje otok Axholme. Prebivalstvo otoka nastopi sovražno proti tujemu prihajcu in temelju tega nasprotstva se razvija povest neznane avtorja. Knjiga ima ogromno kupovalcev, a avtor se dosedaj še ni oglašil.

Ponarejeni bankovci. Pred kratkim so prijeli v Franciji na Ogrskem posestnika Jožefa Foltana, ki je v družbi Mandi-ja in Klarifalve ponarejal bankovce. Foltan je bil glava cele družbe; izdal ga je pa nekdo z anonimnim pismom. 2. t. mes. sta prišla na kolodvor v Aradu dve sumljivi osebi ter sta se hoteli odpeljati z brzovlakom v Budimpešto. Prijeli so jih, ko sta menjale ponarejene bankovce ter so našli še pri njih ponarejenih bankovcev za 40.000 kron. Ko so njiju poglavarja prišli, sta se Mandi in Klarifalva skrivala po Žitnem ter jo zdaj popihati v Ameriko. Pa dobila sta Ameriko takoj doma.

Ženske kot zdravnice. Zdaj je v Parizu 65 žensk učiteljic. Samo 25 Francozinj, ker se one ponajveč posvečujejo učiteljskim znanostim, za tem brzovaju in pošti. Deset je inozemskih zdravnic; trideset žen zdravnic pa je po narodnosti Rusinje in Polakinje. Ponajveč so nastavljene v bolnicah in medicinskih fakultetah. Pa tudi v drugih francoskih mestih je mnogo zdravnic, kakor v Lyonu, Bordeauxu, Rouenu, Le Havru,

Montpelleru, Nizzi, Marzelji in v drugih večjih mestih.

Agentura za berače. V okraju Kensington mesta Londona so nedavno ustanovili kar celo agenturo za berače, ki »delujejo« tako-le: Agent naznani, da agentura razpošilja svojo »listo«, imenovano »excelsior«, na kateri so imena vseh onih prebivalcev, ki so dovezni za beraška priporočila pisma. Tačih imen je na celi listi 1500. To listo je dobili za eno gvinejo, ki je po našem denarju 25 kron, pol liste s 500 imeni pa stane pol gvineje. Na željo »beračev« se se stavlja v agenturi pisma, katere se zaračuni višje ali nižje, primerno več ali manj — »ganljiv« vsebini. Agentura poleg tega še zahteva odstotke od vspehov taci beraških pisem. Da je ta agentura v židovskih rokah, se samo ob sebi umeje.

Zagonetni umor. V občini Magyar-Scöy na Ogrskem so dobili v neki stranski ulici posestnika J. Menyharta brez vesti in v krvi ležečega. Olseskan ste mu bili obe roki in na prsih mu je zevala globoka rana. Še živečega so prepeljali v bolnico, a je pri obvezovanju ran umrl, ne da bi bil dobil zavest ter imenoval imena morilcev. Ljudstvo v oni občini je vsled tega jako razburjeno. Morilce zasleduje, toda do zdaj še brez vspeha.

Cesarica v Jeruzalemu. Iz Jeruzalema se poroča, da so ondi dogotovili palačo, v kateri bo stanovala abesinska cesarica Taitu s svojim spremstvom za časa svojega bivanja v Jeruzalemu. Abesinska cesarica pride v Jeruzalem prihodnje Velikonoče. Palača velja 80 000 mark, oprava pa 60 000 mark. Cesarica bo ostala v Jeruzalemu tri meseca.

Povodenj v gledališču. O priliki zadnjih viharjev so obiskovali londonskega Etaling-gledališča doživeli nekaj posebnega. Mej predstavo je nad Londonom dujal strahovit vihar. Neki kanal za gledališčem ni mogel odvesti vsega vodstva in nakrat je voda udrla v gledališče ter poplavlila parket in orkester. Občinstvo je bežalo na — galerije.

Garibaldi. Pokojnemu Giuseppe Garibaldiju se ima Italija mnogo zahvaliti, da je postala samostojna država. Na čelu svojih Garibaldincev je bil pokojni Garibaldi v mnogih bitkah. A on se ni boril samo za osvobodjenje Italije, marveč našli smo ga povsod, kjer so se narodi borili za svobodo, celo v Ameriki. Giuseppe Garibaldi je zapustil dva sina, Menottija, ki je pred kratkim umrl v Rimu, in Ricciottija. Ta poslednji je poslal v svet te dni sledečo vest: Turki in Grki naj se združijo proti Macedoncem. Macedoncem se ne sme dati svobode, ker svoboda Macedoncem pomenila bi velik napredek slovanstva. Ako bi prišlo do vojne med Turčijo in Bolgarijo, šlo bi iz Italije 20.000 prostovoljcev na pomoč Turčiji in Grški, da bi premagali Bolgarijo in Macedonce. Jeli ta sin vreden imena svojega očeta? Ali si res domišlja ta človek, da smo Slovani le za robstvo?

Pokončavanje planik. Pred kratkim časom je bilo brati v »Davoser Zeitung« in serat, da nekdo iz Curiha kupi 50 do 100 kilogramov planik. Pri tej priložnosti je omenjeni list opozoril na zakon, ki prepoveduje izkopavanje planik z izdatno globo, kakor tudi samo trganje planik za kupčijo. Toda želibog, da se ta zakon tolikrat krši; naravnost škandal je, kako gotovi ljudje sistematično izkopavajo to plemenito planinsko cvetlico.

V 54 dneh okoli sveta. Čas, v katerem se je smatrala Vernova povest »V 80 dneh okoli sveta« le kot slika bujne domišljije, ne leži daleč za nami, pa danes se je že posrečilo Amerikancu Henri Fredericku to pot narediti v 54 dneh. 2. julija se je odpeljal Frederick na ladiji »Nemčija« iz New Yorka. Ladija je bila v šestih dneh vže v Evropi. Iz Pariza do Dalny-a v Severnem Kitajskem se je Frederick vozil z železnico osem dni. Dva dni je potreboval, da se je prepeljal čez Rumeno morje, dva dni pa, da je prišel po železnici po Japonskem do Yokohame. Pa tu je imel potnik smolo. Dospel je namreč deset ur prepozno, ker mu je všel parnik, s kojim se je menil prepeljati v Ameriko. Ni mu kazalo drugega kakor se ukrcati na drugi parnik, ki vozi dokaj počasneje — v 16 dneh prevozi šele Tih ocean — kakor je moral tudi čakati dva dni predno se je mogel odpeljati. V Victoriji je izstopil; po amerikanskem kontinentu pa je rabil malo več kakor štiri dni do New Yorka. Vkljub temu, da je Frederick prišel okoli sveta v 54 dneh, je vendar izgubil precejšnjo stavo; stavljal je namreč, da bo prišel okoli zemlje v 45 dneh. Frederick je na vsem svojem potovanju prenočil samo enkrat v hotelu in to v Yokohami.

Nova bolezen. S Kube javljajo, da se je pokazala tam neka dosedaj nepoznana bolezen, ki je hujša od kuge in neozdravljiva. Bolnik umre v malo urah in smrten boj je grozen. Najprej začne boleti glava ali pa tiščati v trebuhu; nato sledi huda mrzlica. Zila udari do 160krat vsako minuto, telesna temperatura pride na 42 stopinj; mišice se začno krčiti in skozi nos bolnik

bruha kri. Bolezen je nalezljiva in pride ne nadoma. To bolezen zdravijo s kininom, a dosedaj brezuspešno. Zedinjene države se ne strašijo nobenih stroškov, da rešijo svoje podanike te šibe božje.

Kako prepodimo muhe iz stanovanja. Najbolje sredstvo proti nadležnim muham je sledeče: v sobi, kuhinji i. t. d. zapri okna; vzemi posodo z žerjavico, natreši vanjo bučnega listja, zapri vrata in beži ven, kjer bi te sicer bolela glava od dima. Ta dim deloma pomori, deloma prežene muhe. Rzne predmete čuvaš pred muhami, ako jih namažeš z lovorovim oljem. Dobra je pa tudi voda, v kateri se je močil nekaj dni česen.

Društva.

(Slovensko pevsko društvo v Ptuj) naznanja, da se je nabralo udnine v Celju za t. l. 22 K, v Ptuj pa 37 K. Ostale častite gg. poverjenike tega društva še enkrat prosimo, da blagovolijo poslati nabiralne pole z nabranimi doneski do 15. vinotoka t. l.

Požari v Galiciji.

Mesto Zloczov v Galiciji je dve tretjini pogorelo. Kakor poroča »Słowo Polskie«, je zgorelo več kot 600 hiš in nad 500 gospodarskih objektov. Oženj se je širil isko hitro, ker je pihal močan veter, tako da je ob enem času na več krajih gorelo. Ljudstvo je bilo vse zbegano. Gasiti se ni moglo dosti, ker je manjkalo vode in ker je obenem in istem času na več krajih gorelo. Panika je bila nepopisna. Na glavnem trgu so jokale te za silo pokrite žene in mali otroci — gorelo je po noči, — ki so iskali drug drugega. Pogled na razvaline mesta je pretresljiv. Mnogo trgovcev je popolnoma uničenih, ker jim je zgorelo vse blago. Pogorelo je poslopje finančne straže, občna in judovska bolnišnica, poslopje državne pravdnosti, stara in nova grško-katoliška cerkev obenem z župniščem, sodnija itd. Do sedem tisoč oseb je brez strehe in kruha. Tudi mnogo uradnikov je usmiljenja vrednih. Zgorelo je, kot je do zdaj znano, 9 oseb, pogreša se jih pa več. Mnogo oseb pa je bilo hudo opečenih.

V Monasterzyski je pogorelo 250 hiš. Tri tisoč ljudi je brez strehe. Razen tega je v predkrajih Monasterzyske pogorelo 100 hiš. Dve osebi sta zgoreli, veliko otrok se pogreša. — Deželni predsednik grof Potocki je daroval pogorelcem v Zloczowu 10.000 kron, pogorelcem v Monasterzyski pa tri tisoč kron.

Umrlj so:

14. septembra. Fran Smolč, umir. sodnijski sluga, 85 let, Rožne ulice 17, Marasmus senilis.
16. septembra. Jakob Čik, posestnik, 74 let, Mestni trg 19, Myocarditis chron. Paralysis cordis.
17. septembra. Alojzija Kuhar, delavčeva hči, 3 mes., Florijanske ulice 40, akutno vnetje drola.
18. septembra. Marija Sedmak, paznikova žena, Prisojne ulice 7, Insufficiencia cordis chron. Hydrops universalis, Paralysis cordis.
V bolnišnici:
14. septembra Marija Čič, kajzarjeva hči, 18 let, Vitium cordis acutis.
17. septembra. Jakob Štor, posestnik, 74 let, Pneumonia.

Telefonska in brzovjavna poročila.

Dunaj, 22. sept. Danes so se v drž. zbornici sešli državnozbornski klubi, ki so imeli svoje seje. Tudi izvrševalni odbor nemške levice je imel sejo, v kateri je sklepal o taktiki Nemcev napram vladni predlogi o vojaških novincih. Mladočehi bodo podali ostro izjavo proti vladi.

Dunaj, 22. sept. Danes dopoldne je bil Khuen Hedervary sprejet od cesarja v avdienci, da mu poroča o svojih predlogih, kako bi se zaježil vihar, ki ga je povzročilo mej Madjari cesarjevo armadno povelje. Čuje se, da je vihar na Ogrskem merodajnim krogom jako neljub in da mu hočejo vzeti ost. Cesar je baje Hedervaryju zopet ponudil, naj prevzame mesto ministerskega predsednika, da more v seji ogrskega drž. zbora odgovarjati na napade na cesarja. Cesar je izjavil, da Wekerle ne more postati ministerski predsednik, ker zahteva stvari, katerih vladar noče privoliti. Popoldne bo Khuen Hedervary zopet sprejet v avdienci, kar kaže, da cesar še ni popolnoma odobril Hedervaryjevega načrta in da ga hoče nekoliko spremeniti. Ob 5. uri popolu-

dne odpotuje Khuen v Budimpešto, kjer jutri poroča o položaju v klubu liberalne stranke.

Dunaj, 22. septembra. Deželni poslanci nemške nacionalne stranke so sklenili, da se ne bodo udeleževali zasedanj deželnega zbora toliko časa, dokler se ne da zagotovilo, da bo deželni maršal in večina z nemškonacionalnim poslaneom Völklor postopala tako, da ne bo povoda za nemškonacionalne pritožbe, in dokler ne dobe zagotovilo, da bo večina skrbela zadostno tudi za okraje, ki imajo nemškonacionalne deželne poslance.

Dunaj, 22. sept. (C. B.) Nižjeavstrijski deželni zbor je brez debate sprejel nujni predlog vseh strank, s katerim se z ozirom na znano cesarjevo povelje na armado izraža neomejena zvestoba vladarju in cesarski hiši. Po tozadevnem navdušenem govoru deželnega maršala Schmolka je bila ad hoc seja zaključena z živahnimi »živio«-klici na cesarja. Poslanci so se udeležili te seje v praznični obleki. Prihodnja seja se je pričela po 12. uri.

Budimpešta, 22. sept. Zasedanje ogrskega državnega zbora bo jako viharo. Večina poslancev hoče, da zbornica pošlje na vladarja addresso, v kateri bo izjavila, da so Madjari vsled armadnega povelja razžaljeni in da zahtevajo, da se to na nekak način popravi. Le neznamen del poslancev je za to, naj se čaka.

Budimpešta, 22. sept. Listi pravijo, da je vzbudilo veliko pozornost dejstvo, da nadvojvoda Otona ni bilo pri sprejemu nemškega cesarja. Nadvojvoda Oton je že več tednov v Parizu in je baje radi neke diskretne zadeve dobil povelje, da zapusti Dunaj (?).

Sofija, 22. septembra. Listi poročajo, da so vstali v boju pri Kresna Deple z dinamitom ubili 500 Turkov.

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm						
Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Veterevi.	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.	
21. 9. zveč.	741,6	12,6	sl. jvzh.	jasno		
22. 7. jutrt.	742,7	11,5	sl. szah.	obl.		0,0
22. 2. popol.	742,9	16,6	sr. jvzh.	del. obl.		

Srednja večerajšnja temperatura 12,5°, normale 14,1°.

Dunajska borza

dné 21. septembra

Skupni državni dolg v notah	99 35
Skupni državni dolg v srebru	99 30
Avstrijska zlata renta 4%	119 25
Avstrijska kronska renta 4%	99 80
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	91 20
Ogrska zlata renta 4%	117 —
Ogrska kronska renta 4%	96 50
Ogrska inv. renta 3 1/2%	87 65
Avstro-ogrsko bančne delnice	15 65
Kreditne delnice	637 25
London vista	239 20
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117 32 1/2
20 mark	23 47
20 frankov	19 63 1/2
Italijanski bankovci	95 —
C. kr. cekini	11 34

Žitne cene

dné 21. septembra 1903.

(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7 53 do 7 54
april	7 75 do 7 76
Rž za oktober	6 22 do 6 23
april	6 50 do 6 51
Oves za oktober	5 43 do 5 44
april	5 71 do 5 72
Koruzza za avgust	— do —
september	6 11 do 6 12
maj 1904	6 38 do 6 39

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7 70 do 8 20
Rž južne železnice	7 60 do 8 —
Rž	6 40 do 6 60
Jedmen	6 40 do 7 40
ob Tisi	6 10 do 7 20
Koruzza ogrska	6 60 do 6 75
Činkvanti	7 75 do 8 25
Oves srednji	5 90 do 6 10
Fizol	6 25 do 11 50

Laki za kočije, podstavke in razkrojljivi laki

tvrdke W. Harland in sin v Londonu so izmed vseh lakov, kar se jih izdeluje na Angleškem, priznana najboljše, ker se hitro suše ob vsakem letnem času in dajo izredno krasen lesk. Ti laki so najtrepnejši in ne povzročajo niti marog, niti ne postanejo bledi. Dobé se po tovarniški ceni pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 9 11-2

70% ljudi boleha na pomanjkanju slasti, na slabem prebavljanju in nerednem odvajanju snovi. Vsi čutijo, kako jim to spodkopava splošno telesno blagostanje, a malo se jih zaveda, kako hude posledice utegne imeti to bolešno stanje. In kako lahko je pomagati! Vzemite vsakdanjemu vinu „rogaškega templovega vreleca“ ali če je zlo že zelo zastarano (jedno uro pred zajutrekom) „rogaškega Styria-vreleca“. To najboljše in najizdatnejše učinkuje. 1130

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah
571 40 **F. HITI,**
Pred škofijo štev. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Trgovski pomočnik

specerijske stroke
se takoj sprejme. Želeti je, da se
1218 3-4 osebno predstavi.

Tvrška Karol Planinšek.
Ljubljana, Dunajska cesta.

Služba organista

je oddati v Polhovem Gradcu. Rokodelci imajo prednost. Nastopiti je 1. oktobra. Pojasnila daje župni urad v Polh. Gradcu. 1245 3-2

Zelo lepa prilika

se ponuja kakemu trgovcu, da se naseli v zelo obljudenem kraju na Dolenjskem, oziroma, da napravi ondi svojo podružnico (filialko). Iz prijaznosti pove več upravnistvo „Slovenca“. 1194 4

Oddaja se
v Mokronogu radi preselitve večletna dobro obiskana

prodajalna,

katera se nahaja sredi trga. Eventualno odda se tudi

stanovanje

z vsemi pritisklinami.
Več pov. lastnik **Franc Penca**
ravnotam. 1178 6-5

Na prodaj je
prav blizu cerkve na lepem prostoru

hiša,

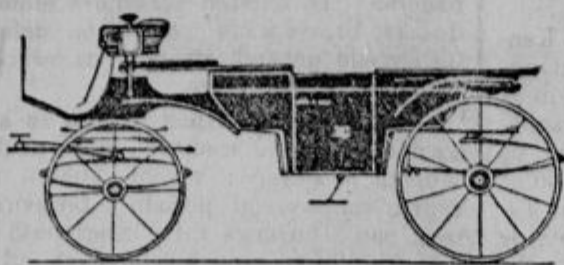
hlev, zidan pod, dva prostorna sadna vrta, njiv za 30 mernikov posestva ter pravica do gmajne v Reki.

Več se izve pri Janezu Premozar, Cerklje pri Kranju hšt. 57. 1181 3-2

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 18
se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
== izgotovljene obleke
posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Imam večjo zalogo

VOZOV

vseh vrst. 973 6-8

Vozove izdelujem tudi po najnovejši dunajski in pariški modi.

Franc Wisjan, izdelovalec vozov
Ljubljana, Rimska cesta št. 11.

Pismonoša,

z dobrim spričevalom, ki je opravljal to službo že dalje časa na manjši post, želi priti na večjo pošto. 1244 1-1
Ponudbe naj se blagovolijo poslati na c. kr. poštni urad, Smarje-Sap, Dolenjsko

Čevljarski pomočnik

sprejme se takoj v trajno delo pri gosp.

Ivanu Ramovšu,

čevljarju 1243 3-1
v Novem Vodmatu pri Ljubljani h št. 36.

Sukneno blago

za vsako potrebo se prodajajo v vsaki kakovosti in

največji izberi najcenejše pri

J. GROBELNIK-U

Pred škofijo 1. LJUBLJANA. Mestni trg 20.

Sukneni ostanki po zelo nizki ceni.

Vzorec se pošilja na vse strani brezplačno.

Jos. Petrič v Ljubljani

Tovarniška zaloga papirja in tovarna papirnatih izdelkov.

Trgovina na sv. Petra cesti št. 2.

Tovarna na sv. Martina cesti št. 20.

Največja zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnega in risalnega orodja po najnižjih originalnih tovarniških cenah.

Edina tovarna na Kranjskem,

katera je z vsemi potrebnimi stroji po najnovejšem načinu vrejena in katera le svoje lastne izdelke prodaja.

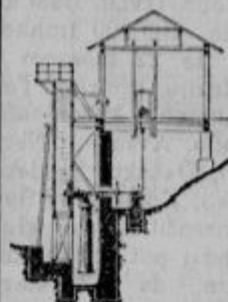
V mojem podjetju se izdeljuje le najboljše blago in tekmujem z vsako zunanjo konkurenco. Posebno priporočam: trgovske in uradne knjige, šolske zvezke, pisemske kuverte, pisemske kasete, nateze, kartonaže, patentovane in odlikovane poštne kartone, papirne vreče, pisalni papir, ovojne in pergamentne ter druge vsakovrstne papirje, črnila, peresa, svinčnike, peresnike, gumice itd. itd.

V tovarni se nahaja nad 60. delavcev in delavk in se vporablja nad 50. raznovrstnih strojev.

Tovarna je sl. občinstvu vsaki četrtek od 2.-4. ure na pogled ter slavno občinstvo isto vladno vabim, da si pogleda moje jako zanimivo podjetje.

Vzorci in ceniki zastoj in franko!

1205 6-5

G. Tönnies
tovarna za stroje
Ljubljana
priporoča kot posebnost
žage in vse stroje
za obdelovanje lesa.
• Turbine. •
Sesalno plinski motorji
najcenejša gonilna sila, 1 do
3 vinarje za konjsko silo
na uro

Prodaj ali v najem oddam

trgovino

specerijskega blaga

na dobrem prostoru v Ljubljani radi bolehanja. Trgovina ima lep promet in se ponuja strokovnjaku gotova eksistenca.

Potrebni kapital le 2 do 3 tisoč gold. Natančneje pov. blagohotno upravnistvo „Slovenca“. 1248 1-1

Prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom uljudno naznanjam, da imam zelo veliko zalogo

cerkvenih posod in orodja.

Zaradi pomanjkanja prostora **prodajam prav zelo poceni več lepih lestencev, svetilnic, kelihov** itd.

Prosim prečastite gospode župnike, naj si blagovolijo ogledati.

Naročena dela se izvršijo pravično v najkrajšem času.

Slavnemu občinstvu pa priporočam lepa in praktična svetila za električno luč.

Priporočam s spoštovanjem

Leopold Tratnik,

1118 8 pasar
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27.

1223 3-3

Služba

občinskega tajnika in organista

v Selah nad Borovljami

se ima s 1. vinotokom t. l. popolniti. — Prosilci, kateri so slovenskega in nemškega uradovanja zmožni ter dobri organisti, naj se osebno (s spričevali) predstavijo pred 1. vinotokom pri podpisnem županstvu. Prednost imajo tisti, kateri zamorejo službo že s 1. vinotokom nastopiti.

Županstvo Sele,

dné 14. septembra 1903.

Florijan Olip, l. r.,
župan.

Janeza Trdine zbranih spisov

je pravkar izšla prva knjiga:

Bahovi bazarji in Iliri.

Prezanimiva epizoda iz južno-slovanske zgodovine.

Knjiga, važna za vsakega zavednega Slovenca.

Cena M 3.—, po pošti M 3.20.

Založil **L. Schwentner**
v Ljubljani.

1651 7

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanja za igube pri krebantih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako krebantje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wolfzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 288